

C-455/21. sz. ügy

**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás**

A benyújtás napja:

2021. július 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunalul Olt (Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. május 27.

Fellebbező és felperes az elsőfokú eljárásban:

OZ

Ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban és alperes az elsőfokú eljárásban:

Lyoness Europe AG

Az alapeljárás tárgya

Az OZ természetes személy felperes által a Judecătoria Slatina (slatinai helyi bíróság, Románia) azon polgári ítéletével szemben a Tribunalul Olthoz (Olt megyei törvényszék, Románia) benyújtott fellebbezés, amely elutasította a Lyoness Europe AG ellenérdekű féllel/alperessel kötött szerződés egyes feltételei tisztességtelen jellegének megállapítására irányuló keresetét.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az eljáró bíróság az EUMSZ 267. cikk értelmében a 93/13/EK irányelv 2. cikke b) pontjának értelmezését kéri.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját, hogy az a természetes személy, aki

hidraulikus és pneumatikus gépekre szakosodott gépészmérnök (és nem folytat kereskedelmi tevékenységet e szakmai minőségében, és különösen nem folytat áruk és szolgáltatások beszerzésére irányuló tevékenységet viszonteladás és/vagy közvetítés céljából), és aki egy kereskedelmi társasággal (eladó vagy szolgáltató) csatlakozási megállapodást kötött, amelynek alapján e természetes személy részt vehet a fent említett társaság által létrehozott vásárlóközösségben a Lyoness rendszer formájában (ez a rendszer lehetővé teszi bevételek szerzését a vásárlások utáni visszatérítések, jutalékok és egyéb promóciós kedvezmények formájában), árukat és szolgáltatásokat vásárolhat azon kereskedőknél, akik e társasággal állnak szerződéses jogviszonyban (az ún. Lyoness kereskedelmi partnerek), és a Lyoness rendszer keretében más személyek vonatkozásában közvetítési tevékenységet végezhet (az ún. potenciális törzsvásárlók), e rendelkezés értelmében „fogyasztónak” tekinthető azon szerződési feltétel ellenére, amely előírja, hogy a Lyoness és az ügyfél közötti szerződéses jogviszonyra kizárólag a svájci jogot kell alkalmazni, függetlenül az ügyfél lakóhelyétől, a hatékony fogyasztóvédelem érdekében?

- 2) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját, hogy e rendelkezés értelmében „fogyasztónak” tekinthető az a személy, aki az eladóval vagy szolgáltatóval kettős célú szerződést kötött, nevezetesen [amikor] olyan célokból kötötték a szerződést, amelyek részben e természetes személy kereskedelmi, gazdasági vagy szakmai tevékenysége körébe, részben e tevékenységeken kívül esnek, és e természetes személy kereskedelmi, gazdasági vagy szakmai célja nem bír meghatározó súllyal a szerződések általános összefüggésében?
- 3) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén melyek azok a fő szempontok, amelyeket annak meghatározása céljából kell alkalmazni, hogy e természetes személy kereskedelmi, gazdasági vagy szakmai célja meghatározó jelentőséggel bír-e a szerződés általános összefüggésében?

A hivatkozott uniós rendelkezések

A Bolgár Köztársaságnak és Romániának az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés

Az EUSZ 2. cikk és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról („Róma I”) szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, 3. és 6. cikke

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv), 1–3. cikke

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

A Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (a kereskedők és a fogyasztók közötti szerződéseken alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 193/2000. sz. törvény): 1., 2. és 4–7. cikke, különösen a 2. cikk (1) bekezdése, amely a „fogyasztó” fogalmát a következőképpen határozza meg: minden olyan természetes személy vagy természetes személyek egyesülést alkotó csoportja, aki vagy amely az e törvény hatálya alá tartozó szerződés alapján olyan célból jár el, amely kívül esik saját kereskedelmi, ipari vagy termelői, kézműipari vagy szakmai tevékenysége körén.

A Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului (a fogyasztóvédelmi törvénykönyvről szóló 296/2004. sz. törvény): 1., 3. és 75–81. cikke, különösen a melléklet 13. pontja, amely a 193/2000. sz. törvény szövegével megegyező szöveggel határozza meg a „fogyasztó” fogalmát.

A Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (a polgári perrendtartásról szóló 134/2010. sz. törvény) 205. cikke, amely többek között úgy rendelkezik, hogy az alperes a válaszbeadványban eljárási kifogást terjeszthet elő; 237. cikke, amely úgy rendelkezik, hogy az ügy érdemének előkészítése érdekében a bíróságnak el kell bírálnia a felek által vagy hivatalból emelt kifogásokat; 251. és 255. cikke, amelyek előírják, hogy a bíróságnak nem kell bizonyítania azt, amiről hivatalos tudomással rendelkezik, illetve hogy a bíróság dönthet úgy, hogy nem szükséges a közismert és nem vitatott tények bizonyítása, valamint a fellebbezési eljárást szabályozó 466., 476., 479. és 480. cikke, amely eljárás egy új érdemi, jogi és ténybeli értékelést eredményez.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 2020. december 9-én a Judecătoria Slatina (slatinai helyi bíróság) elutasította a felperes, OZ által az alperes Lyoneess Europe AG ellen benyújtott keresetet, amelyben az előbbi az 193/2000. sz. törvény alapján az általános szerződési feltételekben és a szerződés mellékleteiben szereplő egyes feltételek tisztességtelen jellegének megállapítását, és azt kérte, hogy az alperest a myWorld Retail Services SRL (jelenleg SC Lyoneess Roumanie SRL) székhelyén idézzék.
- 2 E bíróság úgy ítélte meg, hogy az általános szerződési feltételek szerint az alperes a partnereivel együtt nemzetközi vásárlóközösséget alkot, amelynek keretében a résztvevők lehetőséget kapnak arra, hogy a közös vásárlás és a megszerzett kedvező feltételek révén a vásárlások utáni visszatérítések, jutalékok és egyéb kedvezmények formájában bevételt szerezzenek. Az árukat vagy szolgáltatásokat közvetlenül azon kereskedőktől szerzik be, akik az alperessel állnak szerződési jogviszonyban.
- 3 Ily módon a törzsvásárló részt vehet az alperes által létrehozott vásárlóközösségben azzal, hogy kedvező vásárlási feltételeket vehet igénybe visszatérítés, jutalék és egyéb átcsoökkentések révén, amelyeket az alperes

közvetítésével a kereskedelmi partnerek nyújtanak, míg az alperes szolgáltatásai gyakorlatilag az egyes kereskedelmi partnerek szolgáltatásainak közvetítéséből és részben kiszámításából, valamint azon Lyoness vásárlási utalványok megrendeléséből adódnak össze, amelyek lehetővé teszik az áruknak és szolgáltatásoknak a kereskedelmi partnereknél történő megvásárlását.

- 4 Mivel valamely feltétel tisztességtelen jellegének megállapításához többek között az szükséges, hogy a kifogást tevő személy fogyasztónak minősüljön, a 2009. évi általános szerződéses feltételeket (ÁSZF) elemezve pedig e bíróság úgy ítélte meg, hogy a szerződést nem egy fogyasztó és egy eladó vagy szolgáltató kötötte, mivel a felek kölcsönösen jutalékot, árcsökkentést és egyéb kedvezményeket nyújtanak a vásárlóközösség keretében. A szerződés tehát nem vizsgálható a 193/2000. sz. törvény alapján, mivel a felperes nem felel meg a fogyasztói minőség feltételeinek.
- 5 A Judecătoria Slatina (slatinai helyi bíróság) azt is kijelentette, hogy nincs bizonyíték arra, hogy a myWorld Retail Services SRL társaság az alperes társasághoz kapcsolódik, hogy az az alperes társaság része, vagy hogy a megjelölt székhely az alperes társaság részének székhelye, és elrendelte, hogy az alperest a Svájcban található székhelyén idézzék.
- 6 A Judecătoria Slatina (slatinai helyi bíróság) ítélete ellen OZ fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Tribunalul Olthoz (Olt megyei törvényszék).

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 7 Először is, az OZ részletesen kifejti azon érveit, amelyek szerint a svájci székhelyű alperes társaságot megfelelően idézték a myWorld Retail Services SRL Romániában található székhelyén, mivel ez utóbbi társaság, jelenleg Lyoness Románia, az alperes romániai képviselője.
- 8 A 193/2000. sz. törvény alkalmazhatóságát illetően OZ azt állítja, hogy az általa az alperessel kötött szerződés egy fogyasztó és egy eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződés, amely több olyan feltételt tartalmaz, amely a jóhiszeműség követelményével ellentétben a szerződő felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.
- 9 Ami a vitatott szerződés keretében vett fogyasztói minőségét illeti, OZ azt állítja, hogy a megtámadott polgári ítéletben az elsőfokú bíróság anélkül utasította el a keresetét, hogy megvizsgálta vagy értékelte volna valamilyen módon a keresetében előadott érveit, megsértve ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- 10 Ennélfogva az első fokon eljáró bíróság tévesen állapította meg, hogy „a fent említett szerződés révén a felek kölcsönösen jutalékot, árcsökkentést és egyéb pénzügyi kedvezményeket kínálnak a vásárlóközösség keretében”, és hogy emiatt OZ nem minősül fogyasztónak.

- 11 OZ szerint, amint az a vitatott szerződés preambulának (2) bekezdéséből is kitűnik, e szerződés értelmében csak egyetlen vásárlóközösség létezett, és e közösség tagjait csak gazdasági társaságok, nevezetesen a Lyoneess Europe AG és a partner társaságok alkotják, amelyeket a szerződésben kifejezetten kereskedőkként jelöltek meg, és amelyeket „kereskedelmi partnereknek” neveztek.
- 12 Emellett a vitatott szerződés kizárja a szerződésben meghatározott vásárlóközösséghez való csatlakozást, mivel – amint az a szerződés 2. cikkéből is kitűnik – a szerződő felek egyrészről a Lyoneess Europe AG, másrészről pedig a törzsvásárló, aki, amint az az 1.1. cikkből is kitűnik, az a személy, aki részt vehet a LYONESS által létrehozott vásárlóközösségben, kizárólag az áruknak és szolgáltatásoknak a kereskedelmi partnerektől történő megvásárlása céljából.
- 13 OZ arra hivatkozik, hogy mind a szerződés 10. oldalán, mind a szerződéshez való csatlakozás formanyomtatványán kötelező az ügyfél aláírása, és hogy – amint az a vitatott szerződés 2.2. és 2.3. cikkéből is kitűnik – a szerződés értelmében vett törzsvásárló 14. életévet betöltött természetes személy vagy jogi személy lehet. OZ azt állítja, hogy e szerződési feltételek értelmében utónévvel, családi névvel, személyi azonosító számmal és lakóhellyel azonosított egyszerű természetes személyként kötött ügyféli szerződést, amely adatok egy egyszerű természetes személy és nem egy jogi személy személyazonosító adatai.
- 14 OZ szerint a szerződés egyetlen feltétele sem utal arra, hogy kölcsönösen jutalékokat, árcsökkentéseket és egyéb pénzügyi kedvezményeket kínált volna a Lyoneess Europe AG részére, és az elsőfokú bíróság nem tudta konkrétan megjelölni a vélt jutalékokat, árcsökkentéseket és egyéb pénzügyi kedvezményeket, amelyeket az alperesnek nyújtott.
- 15 Márpedig természetes személyként semmilyen jutalékot, árcsökkentést vagy egyéb pénzügyi kedvezményt nem nyújthatott volna az alperes részére, mivel egyáltalán nem a 193/2002. sz. törvény értelmében vett kereskedelmi, ipari vagy termelői, kézműipari vagy szakmai tevékenységgel kapcsolatos célok érdekében járt el, amely tevékenységek mindenesetre nem gyakorolhatók a törvény által előírt jóváhagyás és vélemények, valamint engedélyek előzetes megszerzése nélkül, a cégnyilvántartásba történő bejegyzés vagy nyilvántartásba vétel nélkül.
- 16 OZ hozzáteszi, hogy sem a vitatott szerződés megkötése előtt, sem annak teljesítése során nem folytatott eladóként vagy szolgáltatóként az irányelv vagy a 193/2000. sz. törvény értelmében vett gazdasági tevékenységet, és még kevésbé folytatott a vitatott szerződés tárgyát képezőkhöz hasonló típusú, üzletszerű közvetítői tevékenységet.
- 17 Azt kéri a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy terjesszen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé.

- 18 A Romániában a myWorld Retail Services SRL (jelenleg SC Lyonesse România SRL) által képviselt Lyonesse Europe AG ellenérdekű fél/alperes a fellebbezés elutasítását kéri.
- 19 A MyWorld Retail Services SRL mindenekelőtt azt állítja, hogy bár marketing- és reklámtevékenységet folytat az ellenérdekű fél/alperes javára, nem minősül ez utóbbi részének, mivel valójában egy Romániában letelepedett, független és saját vagyonnal rendelkező korlátolt felelősségű társaság, amelynek tagjai a myWorld International Limited és a myWorld Holdings Limited társaság, amelyek mindegyikét Nagy-Britannia joga alapján hozták létre, és mindkettő Londonban rendelkezik székhellyel.
- 20 E társaságot semmilyen módon nem ellenőrzi az ellenérdekű fél/alperes, és nem rendelkezik semmilyen külön meghatalmazással arra vonatkozóan, hogy ellássa az alperes bíróság előtti képviseletét.
- 21 Az ügy érdemét illetően a myWorld Retail Services SRL azt állítja, hogy OZ nem tekinthető fogyasztónak.
- 22 A Lyonesse Europe AG és a Lyonesse törzsvásárlói rendszer tagjai – így a fellebbező – közötti kapcsolat ugyanis kereskedelmi jellegű üzleti kapcsolat.
- 23 A Lyonesse rendszer működési elve szerint a fellebbező gazdasági tevékenységét önállóan és rendszeresen végzi, a vállalati és a pénzügyi erőforrások összesítésével, valamint azáltal, hogy kereskedelmi tevékenységet folytat annak érdekében, hogy abból nyereséget érjen el passzív jövedelem formájában.
- 24 A Lyonesse törzsvásárlói rendszerben való tagság ingyenes, és a tagnak a rendszer keretében folytatott későbbi tevékenysége nem függ semmilyen összeg megfizetésétől. Ennélfogva a Lyonesse tagjai és az ellenérdekű fél közötti szerződéses jogviszony nem jár költségekkel, mivel semmilyen, a tagoknak okozott esetleges kár nem számszerűsíthető. A tagok által letétbe helyezett pénzeszegek a jövőbeli vásárlásaikra vonatkozó előleget képezik, és az egyetlen kötelezettségük, hogy ezen összegeket a törzsvásárlói programon keresztül felhasználják, azaz hogy a Lyonesse kereskedelmi partnereitől vásároljanak. A vásárlásra vonatkozó előlegek ugyanis nem a Lyonesse által kínált termékek vagy szolgáltatások ellenértékét (ár) teszik ki.
- 25 A termékeket és szolgáltatásokat a tagok közvetlenül a Lyonesse Europe AG kereskedelmi partnereitől szerzik be/veszik igénybe, így a jogviszony közvetlenül e kereskedelmi partnerek és a Lyonesse rendszer tagjai között jön létre.
- 26 A Lyonesse törzsvásárlói rendszer keretében végzett tevékenység nem foglalja magában termékeknek az ellenérdekű fél által a Lyonesse rendszer tagjai számára történő gyártását, behozatalát vagy értékesítését. A Lyonesse törzsvásárlói rendszer tagjaival együtt vásárlóközösséget hoz létre abból a célból, hogy abból kölcsönösen hasznot húzzanak. A fellebbező a Lyonesse törzsvásárlói rendszer tagját megillető előnyökben részesült, amelyek a vásárlásai utáni

visszatérítésekből, a tagokat megillető, az összes ajánlott tag vásárlásaiból származó előnyökből – a baráti bónuszból – és a partneri jogálláshoz kapcsolódó előnyökből álltak.

- 27 A szerződések megkötése során a fellebbező olyan tevékenység folytatása céljából járt el, amely további és passzív bevételeket eredményezett, nem pedig egyszerű engedmények elérése érdekében.
- 28 A MyWorld Retail Services SRL azt állítja, hogy a szerződés értelmében „minden vásárlót pénzbeli előny illet »minden vásárlás« után, és az e gazdasági tevékenységben érdekeltnek lehetőségük van ajánlásokból álló aktív marketing útján további jövedelem megszerzésére és arra, hogy e tevékenységet fő szakmai tevékenységgé alakítsák”, és „[...] a vásárlónak önállóan kell gondoskodnia a megszerzett jövedelmek és jutalékok utáni adó megfizetéséről, a társadalombiztosítási hozzájárulások megfizetéséről, valamint arról, hogy határidőn belül személyesen benyújtsa a többi igazoló dokumentumot; e célból a vásárló a törvényes határidőn belül benyújtja az illetékes adóhatósághoz a »külföldről származó jövedelmekre« vonatkozó 201-es bevallást »a 4.13.01.13/7 kód alatt«”.
- 29 Emellett a LyoneSS rendszer tagjainak kereskedői minőségét a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla, Románia) a 2014. évi jogerős ítéletével már megállapította, amely bíróság a LyoneSS rendszer egyik tagja által indított kereset tárgyában határozott. Ugyanebben az értelemben határozott a Tribunalul București (bukaresti törvényszék, Románia) egy másik, 2016. évi ügyben.
- 30 Ami az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet illeti, a myWorld Retail Services SRL azt állítja, hogy nem kell a Bírósághoz fordulni, mivel elsődlegesen az alperes/ellenérdekű fél egy svájci társaság, és másodlagosan e kérelem valójában az ügy érdemi eldöntésére irányul.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy annak megállapításához, hogy a szerződési feltétel tisztességtelen-e, különösen azt kell megvizsgálni, hogy a felperes fogyasztónak minősül-e.
- 32 Hozzáteszi, hogy az irányelv nem határozza meg, hogy milyen típusú szerződésekre vonatkozik, hanem azokat a szerződő felek minősége alapján határozza meg, aszerint, hogy szakmai tevékenységük keretében járnak-e el vagy sem, mivel az irányelv által létrehozott védelmi rendszer – amint az a 2013. május 30-i Asbeek Brusse és de Man Garabito ítéletről (C-488/11, EU: C: 2013: 341) is kiderül – arra a gondolatra épül, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében, amely helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát.

- 33 E kereset keretében a Tribunalul Oltnak (Olt megyei törvényszékű) kétlépcsős elemzést kell végeznie, azaz meg kell vizsgálnia a felperes fogyasztói minőségét, majd döntenie kell az alkalmazandó jogról: vagy a svájci vagy a román jog, amely átültette a 93/13/EGK irányelvet. Csak ezt követően, a Bíróság válasza alapján tudja megvizsgálni a tisztességtelen jellege miatt kifogásolt feltételek tartalmát.
- 34 A kérdést előterjesztő bíróság szerint OZ fogyasztói minőséggel rendelkezik, bár részesül egyes kereskedők kereskedelmi kedvezményeiből, amely kereskedők az ellenérdekű féllel/alperessel állnak szerződéses jogviszonyban. Annak van jelentősége, hogy egy olyan megállapodás részes fele, amelynek keretében olyan célokból jár el, amelyek nem tartoznak kereskedelmi, ipari vagy termelési, kézműves vagy szakmai tevékenysége körébe.
- 35 Emellett az a szerződési feltétel is vizsgálható az esetleges tisztességtelen jellege szempontjából, amely a svájci jogot nyilvánítja ki alkalmazandónak.